

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, szerda, 1908. június 10.

120. szám.

Kiadóhivatal (telefonszám 229)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.
Szerkesztőség és fők-kiadóhivatal (telefonszám 954)
Susak Uskocka ulica 54. II. emelet.
Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hónapra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petít sorja 40 fillér.

Hajózási konjunkturák.

Frankfurter Albert, az osztrák Lloyd hajóstársaság vezérigazgatója, aki mint az Adria hajóstársaság igazgatója sok esztendő telt Fiumében, érdekes cikket írt a N. F. Pr. pünkösdi számában, amelyben a hajózási konjunkturák jelenlegi helyzetével foglalkozik. A cikkből a kiváló alapos szakemberre ismerünk, a ki tiszta képet tud magának alkotni mindenkor abban a bonyolult közgazdasági ágba, a mely most válságos helyzet előtt áll. Ezt a tényt konstatálja Frankfurter Albert is, de igyekszik rámutatni azokra az okokra, amelyek a válságos helyzetet megteremtették. A rendkívül érdekes cikket nagy terjedelménél fogva sajnos nem méltathatjuk kellőképpen, de hogy olvasóink tudomást szerezzenek róla, rövid foglalásban itt ismertetjük:

A hajózási üzlet kedvező normális időkben is sokkal kockázatosabb, mint bármely közgazdasági ág. Egy nagyobb hajóstársaság kereskedelmi szervezete országokra és földrészekre terjeszkedik ki s ennél fogva bevételei és kiadásai nemcsak a világgazdasági helyzetétől, hanem egyes országok gazdasági, kulturális és szociális alakulásaitól függenek. Csak egy előre láthatatlan körülmény egyetlen viszonylatban például egy kedvezőtlen termés, vagy más egyéb, kérdésessé teheti az egész évi üzleti eredmény kedvező kilátásait. Éppen így lehet nagy hatással az üzleti eredményre a szénárak alakulása, vagy a munkadíjak emelkedése. Nos hát, már normális időkben is lám mennyire bizonytalan a tengerhajózási üzlet. Most már tisztában lehetünk azzal, hogy mennyire bonyolult a tengerhajózás helyzete válságos időkben. S annál nagyobb a baj, mivel a tengerhajózási üzletben válság után csak nehezen következnek be a jobb idők.

Ilyen krízis uralkodott az elmúlt év utolsó harmadában s még ma is tart. Remélhetően azonban az 1908. év második felében a helyzet kedvezőbbre fordul s így kielégítő eredményre lehet kilátás. Olyan idők, aminteket az elmúlt évben átéltek, nem fordultak elő a tengerhajózás fejlettebb korszakában. Az iparcikkek nagy forgalma egyszerre alászállt s a munkaárak bérforradalma tengeren innen és tengerentúl szembeszökő volt. A krízis, amely az egész világot hatalmába kerítette, körülbelül egy évvel ezelőtt Északamerikában kezdődött s az iparpapírok értéktelenségére vezetett, anélkül, hogy első pillanatra bármi hatással lett volna a hajózási és hajóépítési érdekekre.

Bármennyire is igyekeztek fátyolba burkolni a kifakadt sebet, a dolog nyilvánvalóvá lett, az ipari üzemek megszűntek működni s a válság rávetette magát teljes erejével a tengerhajózásra is. Azok a hajóstársaságok, amelyek kivándorlószállításában találják meg legfőbb jövedelmüket, néhány hónapig aggodalom nél-

kül élhettek, mert hiszen a visszavándorlás rohamos megindulása kárpótolta őket. Később azonban a visszavándorlás egyre gyérült s ezek a társaságok aggodalommal néznek most a jövő elé. Mert hiszen az atlanti hajóstársaságok leginkább a kivándorlási üzlettel foglalkoznak. A krízis, amelynek aránylag hosszú időre volt szüksége, hogy Amerikából hozzánk átsapjon, nem győzött erejében. Az amerikai pánikot a németországi válság követte, amely nem hagyja érintetlenül sem Ausztriát, sem Magyarországot s innen a Levantet kerítette hatalmába. Egy másik hullámcsapása a krízisnek Indiában, Kínában és Japánországban vált érezhetővé. Itt a depresszió elsősorban a bevételben nyilvánult meg. A vásárlókön különös tartózkodás vett erőt s így a legminimálisabbra redukálódott az Európából odairányult export. Így azután beállt a hanyatlás a nyersanyagok és a fuvarok árainál.

Nem a legközbösebb szemmel tekint egész Európa az ideai aratásra. Ettől függ a tengerhajózás, a hajóépítéssel jövő alakulása. Az általános tartózkodás és a vállalkozási szellem hiánya maga után vonta a hitel megszorítását, ami pedig a javak kicserélésének korlátozását eredményezte. A nagy hajóstársaságok, amelyek saját viszonylataikban nem tudták eléggé foglalkoztatni hajóikat, kénytelenek voltak más érdekkörökbe belevágni s épp így félték most, hogy ilyen módon versenyháborúság fog kitörni, ami ismét nagy bajt jelentene a hajózási üzletre. A kedvezőtlen helyzet folytán egyes államok nagyobb szubvencióval igyekeznek megóvni az állami lobogó presztizsét. Így szó van most egy új észak- és délamerikai vonal létesítéséről amerikai lobogó alatt, amely az Egyesült-Államok kormányától szép szubvencióban részesülne.

A hajóépítés terén talán Ausztria és Magyarország érezte legkevésbé a krízist. Más államokban a hajóépítő vállalatok nagy károkat szenvedtek. Az angol gyárakban ujabban alig van munka.

A szénárakban az általános rossz üzleti viszonyok folytán csökkenés állott be, de még mindig nem állanak a rendes árak. Számszámra vesztegelnek a hajók Anglia és a kontinens különböző kikötőiben leszerelve, jobb időkre várakozva.

A krízis nyomása alatt az 1908. év első felében a hajózási üzlet eredménye nem kielégítő. A fuvardíjak alapján nem rosszabbak, mint ahogy rendkívüli időkben remélni lehet. Javulásra kevés a remény. Mindenesetre sok függ majd az aratástól. A válságot az osztrák magyar kereskedelmi tengerészet elég szerencsésen küzdötte keresztül s remélhetjük, hogy a jövőben is büszkén és sikerrel járhatja lobogó a végtelen tengereket.

A fiume—abbaziai villamos.

Az abbaziai villamosvasut társaság igazgatóságától értesülünk, hogy az osztrák kormány jóváhagyta a Prelukától Cantridáig, a magyar határig tervezett villamosvasut építési tervét. A vállalat az abbazia—fiumei vonal kiépítését még az idei ősszel föltétlenül megkezdi. Az építési költségekre 750,000 korona van előirányozva. Az abbaziai villamosvasut társaság kocsijai használni fogják a fiumei városi villamos vasut vágányát is és egészen a szusáki hidig fognak közlekedni, hogy ily módon a közönség a város bármely részéből juthasson kényelmesen Abbáziába.

Az új fiume—abbaziai vonal kiépítésével áll összefüggésben Fiume városának e hó 6-án szombaton megtartott árlejtése az országnak a határtól a Danubius gyárig való szabályozása. Összesen három ajánlat érkezett be az árlejtés végnapjáig, amelyek közül Rubinich mérnök ajánlata 26 százalékkal volt a legolcsóbb. A város az ajánlatok fölött még nem döntött, azonban valószínű, hogy az ut szabályozási munkát Rubinich mérnök fogja megkapni és a város az ut szabályozása után még a jövő év első hónapjaiban ki fogja építeni a villamos vasutat egészen Cantridáig.

A fenti jelentésből tehát kiviláglik, hogy a régóta vajudó fiume—abbaziai villamosvasut kérdése végre megoldást nyer. Erre vall az a körülmény, hogy a kormányjóváhagyás megtörtént s a vasutársaság igazgatósága határozott kijelentést tett arra nézve, hogy a vonal építését még az idei ősszel megkezdi.

A magunk részéről örömmel fogadjuk a régi terv megvalósulását, mert az Fiumének csak előnyére fog szolgálni. Abból a nagy idegenforgalomból, amely Abbáziának jut, Fiuméra is esik valami és a téli rossz időben, amikor a hajóközlekedés ritkább mint nyáron, legalább villamosvasut is fog bennünket a szomszédos osztrák üdülőhelyivel összekötni!

Séta a városban.

— Levél az időről. —

Elmult a pünkösdi is. Mennél jobban vár az ember valamit, annál rosszabbul üt be. Igazán feljegyzésre méltó az a bosszantó időjárás, ami nálunk rendszerint az ünnepnapokon következik be.

Várjuk, várjuk az ünnepet. Hetekkel előbb már elhatározzuk, hogy mit fogunk a kettős ünnepnapon csinálni. Az egyiknek is, a másiknak is más terve van, s amikor arra kerül a szó, hogy a kellemesnek ígérkező vágyainkat elérjük: mindent tönkre tesz az idő. Az átkozott idő . . .

De csodálkozunk azokon, akik még mindig hinni mernek a fiumei időjárás ígérgető csábításáiban. Hiszen sokszor volt már alkalmunk meggyőződni, arról, hogy itt mindig felül az ember az időnek. Ha az ember naplójegyzetét átlapozza, akkor bizony azt látja, hogy ebben a keserves esztendőben még három derűs tiszta vasárnapunk sem volt, amelyen ne kellett volna rettegnünk, hogy drága pénzen, nagy utánjárással összeszerzett ruhafelünket tönkre ne tegye a váratlanul jött esővíz.

De hiába panaszkodunk, mert ez ellen nincs orvosság. Ez ellen még a mi bölcs honatyáink sem tehetnek semmit. Nagyon sokszor volt ez már így s már hozzá is szokhattunk volna, hogy munka napjainkat a tikasztó hó-

ség dacára is hivatásunknak kell szentelnünk, szabad napjainkat pedig — sajnos — a legnagyobb unalommal tölti el ki-ki a maga módja szerint.

Bosszantó azonban az emberre nézve mégis, hogy nemcsak a zord időszakokban, de nyáron is kénytelenek vagyunk a kávéházi asztalok mellett görnyedezni, kosszu délutánon át, akarva nem akarva tüdönkre szívni az ödöklő mérget s ha százs or, ezerszor jobban mérgeledünk is, és tiz annyszor megutáljuk is ezt a szórakozást, mégis minden alkalommal azt kell tapasztalunk, hogy nemcsak, hogy meg nem fordulunk az efajta szórakozó helyen, hanem ha még ezt a szórakozást is megvonnák tőlünk, talán még kardoskodni is tudnánk érte. Meit hát hiába, régi igaz közmondás az, hogy ha ló nincs, a számár is jó. És éppen így vagyunk mi Fiumében. Ha az idő rosszasa miatt nem mehetünk Velencébe, vagy Lussinpiccolóba, vagy akárhová el a városból, akkor feldult kedélyvel, bosszankodva felkeressük a megszokott kávéházunkat, idegesen, nyugtalanokodva olvassuk a létező összes lapokat s mikor már ezzel is elkészültünk, akkor aztán megpróbáljuk nyugodtan nézni a szomorúságos időt, amely elől menekülni voltunk kénytelenek. Igazán nem volna rossz, ha az ember jó kívánságai mind betesednének. De ez esetben már így kellene egymást köszöntenünk:

— Jó időt az ünnephez!

Szomoru az idő, szomoruak az emberek. Akármerre megyünk, mindentel az elégedetlenséget tapasztaljuk. Itt egy tisztas koru családapa panaszkodik, hogy mily nehéz az élet kilenc gyermekkel; ök ketten az tizenegy s nyomatékosan hangoztatja, hogy a tizenkettedik pedig az anyós. S a legnagyobb őszinteséggel elmondja, hogy mennyibe kerül a gyermekek felruházása a pünkösdi szent ünnepekre. Apai szívének minden buját-bánátát elbeszéli a gyermekkorától kezdve egészen mostanáig. Panasz-kodik a drágasági pótlék oly sokáig való kiutalásáért, pedig — ugymond — ha a nagyuraknak is ebből a csekély fizetésből kellene megélni kilenc gyermekkel, akkor majd megtudnák, hogy mi az élet s igyekezzenek a szegény tisztviselők helyzetén segíteni . . .

—ko.

UJDONSÁGOK.

— **Zipszer Lajos állomásfőnök bucsuzása.** Vasárnap délelőtt bucsuzott el Zipszer Lajos állomás főnök a fiumei állomás személyzetétől. A vasutasok rangkülömbőség nélkül teljes számban gyűltek össze a másodosztályú váróteremben, amely azonban erre a célra kicsinynek bizonyult, mert a megjelentek nagy része a perronra szorult ki. Fodor Ármin ellenőr indítványára küldöttség ment Zipszer lókására, hogy őt fölkerje a bucsuzó aktuson való megjelentésre. Midőn Zipszer a küldöttség kíséretében a terembe lépett, szűnni nem akaró éljenzéssel fogadták a vasutasok. Ennek csillapultáival Fodor ellenőr nagyhatású, lendületes beszédet intézett a bucsuzó főnökhöz. Fodor többször kénytelen volt beszédét az éljenzés és taps miatt félbeszakítani. Érzékenyen meghatva mondott köszönetet Zipszer Lajos vasutas barátjainak és válaszában arra kérte őket, hogy tartsák meg továbbra is a jó emlékkümben és maradjanak továbbra is az ő jóbarátai. Ezután az összes megjelentek óriási éljenzés közepette egész a lakásáig kísérték s a népszerű főnök itt ismét megköszönte a meg-tiszteltetést.

— **Házasság.** Fényes esküvő folyt le vasárnapon déli 1 órakor a helybeli izraelita templomban. *Biró* Betty kisasszonyt, a Braun Bernát és Társa helybeli cég főnökeinek nővérét vezette oltárhoz Dr. *Salom* József bécsi orvos. Az ünnepi alkalomra a templom zsufolással megtelt a család rokonaival, barátaival és tisztelőivel. Az esketést Dr. *Frank* József rabbi végezte, szép beszédet intézve az ifju párhoz. Az esküvőt lakoma követte a család házában, mely után az ifju házaspár Németországba utazott.

— **Rózsa-estély.** A Fiumei Magyar Kör szombaton, e hó 6-án este táncal egybekötött sikerült rózsá-estélyt rendezett. Mint mindig, úgy ez alkalommal is elmondhatjuk, hogy a kör vezetősége minden igyekezettel arra törek-

szik, hogy tagjai számára, még a városunkban észlelhető társadalmi bajok dacára is kellemes és igazi magyar jellegű szórakozást teremtsen. Este 9 órakor vette kezdetét a tánc, amelyhez a zenét a kör saját kebelében alakult zenekar szolgáltatta. Nem hiányzott ez alkalommal sem a jó kedély a jelenlévők sokaságánál s még a reggeli órákban is együtt volt a mindenkor táncra kész fiatalok nagy része.

— **Nemzetközi tengerészeti magánjog.** Régi már az a törekvés, hogy a nemzetközi tengerészeti magánjog egyszerűsítették. Körülbelül tíz évvel ezelőtt alakult egy egyesület *Comité Maritime International* címen, amely feladatául tűzte ki tanulmányozni több igen fontos kérdést, amelyre nézve szükséges az egységes nemzetközi szabályozás, javaslatokat, avants projekteket kidolgozni a nemzetközi megegyezésről és a tekintetbe jöhető kormányok elé terjeszteni mint a nemzetközi megegyezés alapját. Első nagyobb sikere a bizottságnak az volt, hogy 1905-ben a belga kormány felszólítása következtében egy diplomáciai nemzetközi értekezlet ült össze, amely foglalkozott a bizottság által kidolgozott tervezetekkel a szavatosságról a tengeren történt összeütközéseknél és a tengeri szerencsétlenség-nél való segítség-nyújtásra való igényekről. Ezzel összefüggésben áll a hajós szavatossága megszorításának kérdése, amelyre nézve a különböző államok törvényhozása nagyon szétágozó. A szárazföldi törvények többnyire ismerik az *Abadons* jogát, amely abból áll, hogy a hajós azáltal szabadulhat meg kártérítési kötelezettségétől, ha elhagyja a hajót is meg a szállítmányt is. Ellenben az angol törvény a hajós szavatosságát brutto tonnánként nyolc font sterling maximumra szorítja meg, amely tétel agyáltalán nem felel meg a modern drága hajóknak. E kérdés tisztázására a diplomáciai értekezlet újabb ülészekát terveztek ez év május havára. Közben azonban több kormány kijelentette, hogy az értekezlet velencei ülésze alatt tett javaslatok beható, alaposabb tanulmányt követelnek, minélfogva még nincsen abban a helyzetben, hogy állást foglalhasson. Ennek következtében a diplomáciai értekezlet újabb ülését elhalasztották bizonytalan időre.

— **Uj honpolgár.** Malusa József tegnap tette le a magyar állampolgári esküt Vio Ferenc polgármester előtt.

— **A kamara ülése.** A fiumei kereskedelmi és iparkamara holnap, szerdán délután 6 órakor ülést tart, amelyen a Delta és Brajdica kedvezőtlen dolgait fogja Premrou kamarai tag feltárni. Tárgyalni fogják ezenkívül a munkaadók szövetségének emlékiratát a munkásbiztosítás dolgában, továbbá a kereskedelemügyi miniszter leiratát a keleti hajózási vonalak kérdése ügyében. Végül napirenden van több kamarai átirat is.

— **Cégváltás.** A Vuja és Baki jóhírnevű fiumei divatcégből Baki Károly eddigi cégtárs barátságos megegyezés folytán kilépett s a cég Vuja Mihály cégfőnök kizárólagos tulajdonába ment át, ki azt Vuja M. cég alatt fogja tovább folytatni.

— **Egy új Lloyd gőzös első utja.** Triesztből jelentik nekünk, hogy az osztrák Lyd hajózási társaság „Baron Gautsch” gőzöse tegnap tette meg első útját Trieszt és Velence között. Az új hajó alkalommal 375 utast vitt.

— **Hazafelé.** Az Austro-Americana hajózási társaság „Gerti” gőzöse tegnap érkezett Buenos-Ayresből Triesztbe s ez utjában 217 visszavándorlót hozott, akiket Cadixban, Nápolyban és Palermóban tettek nagyjából partra, úgy hogy Triesztbe csak negyvenegyen érkeztek. Ezek közül nyolcan voltak magyarok, akik ma érkeztek Fiuméba s nyomban folytatták útjukat hazafelé. Ugyancsak tegnap érkezett Triesztbe az Austro-Americana társaság „Laura” gőzöse, amely 17 nap alatt tette meg az utat Newyork és Trieszt között. A hajó 1681 visszavándorlót hozott Newyorkból, akik közül 1325 Nápolyban szállt partra. A többiek, akik Triesztben léptek szárazföldre, nagyjából magyar visszavándorlók, akik vasuton folytatták útjukat hazafelé.

— **A „Pannonia” Cunard gőzös szombaton délután 5 órakor hagyta el kikötönket, majdnem kétszáz kivándorlóval.**

— **Uj hajók.** A Triesztben székelő magyar-osztrák Veritas hajóosztályozó intézet 1908. évi január—áprilisi adatai szerint az osztrák-magyar kereskedelmi flotta az év első

négy havában a következőkkel szaporodott: *Bravo* 307 tonnás, épült Triesztben a Stabilimento tecnico triestinoban a vállalat saját céljaira; *Gardenia* 2899 brutto és 1893 tiszta tonnás épült a Rodger & Co. glasgowi hajógyárában az Austro-Americana triezti hajózási társaság számára; az említett hajógyárban épültek még ugyancsak az Austro-Americana számlájára: *Atlanta* 4897 brutto és 3329 netto reg. tonnával, *Martha Washington* 8145 brutto és 5539 netto reg. tonnával és a *Columbia* 5,452 brutto és 3707 netto tonnával, a *Szamos* 139 brutto és 67 netto tonnás, épült Lussinpiccolóban a Martinolich-féle hajógyárban a magyar—horvát tengerhajózási részvénytársaság számára; *B. Gautsch* 1990 brutto tonnás, épült a Gourlay Broth & Co. féle hajógyárban Dundeeben az osztrák Lloyd részére; *Grax* 3905 brutto és 2386 netto reg. tonnás épült a Lloyd Arzenálban a Lloyd részére; *Isonzo* 166 brutto és 80 netto tonnás, épült a V. Dammen & Co. féle teleper: Baesvode-ben a Fratelli Cosulich cég részére. Ezen adatok szerint a magyar kereskedelmi tengerészet csak egy hajóval szaporodott, a magyar—horvát társaság *Szamos* gőzösevel, amely már meg is kezdte rendes partjáraat Fiume és Abbazia között. Az osztrák kereskedelmi tengerészetet veszteség érte ezen idő alatt: hajótörést szenvedett az osztrák Lloyd 1871-ben épült 1338 brutto és 787 netto tonnás *Galatea* gőzöse, amely a Lloyd régi és a forgalom számára kevésse alkalmas gőzösei közül való volt.

— **Pálffy János gróf és a Hoyos család.** Lapunk egy barátja közli velünk az alábbiakat: A minap elhunyt Pálffy János grófban Hoyos Edgar gróf, a fiumei torpedógyár igazgatója és társtulajdonosa is rokonát gyászolja. Hoyos Edgar gróf atyja György gróf volt madridi nagykövet (akinek felesége tudvalevőleg Whitehead leány volt) unokatestvére volt Pálffy János grófnak, amennyiben mindkettőnek anyja Erdődy grófi leány volt. Pálffy János gróf, aki különködő természeténél fogva majdnem egész rokonságával hadilábon állt, Gabriella nővérén kívül tisztán a Hoyos grófi családdal volt intim rokoni viszonyban, sőt midőn Hoyos gróf nővére Peggy grófnő Bismark Herberttel esküvőre készült, Pálffy János gróf két bécsi wallnerstrassei palotáját ajánlotta fel az esküvőre, az egész palotát erre a célra átalakította s az esküvő költségeit, amelyek több mint egy millió koronára rugtak, a magáéból fedezte. A magyar arisztokraták mind pazar diszmagyarban voltak jelen és Bismark Ottó, a hatalmas német kancellár, a völegény atyja, aki egy álló hétig vendége volt Pálffy János grófnak és a Hoyos grófi családnak, alig tudott betelni azzal a pompával, amelyet Pálffy János gróf és magyar vendégei ez alkalommal kifejtettek.

— **Öngyilkosság.** Pus Ferenc 48 éves fiumei polgár, Pus városatyja testvéröccsége levette magát a kórház második emeletéről és szörnyet halt. Pus betegsége miatt volt a kórházban. Azt hiszik, hogy az öngyilkosságot pillanatnyi elmezavarásban követte el.

— **Közlekedési ügyek Triesztben.** A triezti kereskedelmi és iparkamara legutóbbi ülésében triezti közlekedési és forgalmi kérdésekkel foglalkozott. A Csehországban tervezett csatornák építése ellen erőlesen állást foglalt azon az alapon, hogy azzal Csehország forgalmát Trieszt jogos érdekeinek nagy sérelmével a leghatározottabban Hamburg felé terelnék. A csatornák leközlekedésénél versenyt támasztanak a legközelebbi állomásításra kerülő vasuti vonalaknak, oktan megterhelését okoznak az adófizető polgárságnak és károsítanak az osztrák közgazdaság érdekeit. A *Keletafrikai* hajóáratok beszüntetésének tételénél kiemelték Keletafrikai gazdasági fellendülését. Az *Argentínával* létesítendő kereskedelmi és hajózási szerződés megkötése érdekében a következőket jelentette ki a triezti kamara: Azokra a nagyon előnyös kiállításokra való tekintettel, amelyekkel az Ausztria és Argentína között megindult kereskedelmi forgalom biztat, elvárja a kamara, hogy a körültekintő kereskedelmi és hajózási politika az osztrák kereskedelmi és ipart a fejlődés útjára fogja segíteni és kívánja, hogy az illetékes tényezők ápolják és segítsék a meglévő és létesítendő argentinai kereskedelmi összeköttetéseket, aminek egyik feltétele egy megfelelő kereskedelmi és hajózási szerződés megkötése az Osztrák-Magyar Monarchia és Argentína között.

— **A kapitányok köre** ma este 9 órakor értekeztet tart, amelyen a tagok megjelölését kéri a vezetőség.

— **A német tengerészet.** A német kereskedelmi tengerészet fejlődésében az 1907. év üzleti kedvezőtlensége sem bizonyult hátrányosnak. Németország 100 tonnán felüli tartalmu tengeri kereskedelmi gőzhajóinak összes tonnatartalma volt 1898-ban 962.000 1903-ban 1.613.000 1907-ben 2.089.000 tonna és ez a szám 1908. január 1-én 2.247.000-re emelkedett.

Az egyes hajózási kerületek között így oszlik meg a német hajóraj: *Hamburg* 1898-ban 514.000, 1903-ban 926.000, 1907-ben 1.180.000, 1908-ban 1.253.000 tonna, *Bréma* 1898-ban 256.000, 1903-ban 433.000, 1907-ben 587.000, 1908-ban 669.000 tonna, *Poroszország* 1898-ban 168.000, 1903-ban 209.000, 1907-ben 213.000, 1908-ban 209.000 tonna, *Lübeck* 1898-ban 9.000, 1903-ban 21.000, 1907-ben 56.000 és 1908-ban 60.000 tonna, *Hamburg* 1898-ban 6.000, 1903-ban 10.000 1907-ben 30.000, 1908-ban 32.000, *Meklenburg* 1898-ban 9.000, 1903-ban 14.000, 1907-ben 23.000, 1908-ban 24.000 tonna. Ezen adatokat tanúsítják, hogy a két északi tengeri tengerészet jelentősége állandóan növekedik, mint az Atlanti Óceán elsőrendű világforgalmi jelentősége magyaráz meg.

— **Matbehozatal Délamerikából Olaszországba.** A napokban érdekes szállítmány érkezett Buenos-Ayresből Genovába. Az „Uganda” angol gőzös 350 ökrökből és mintegy ezer birkából álló szállítmányt tett ott partra és egy másik nagy élőállat-szállítmány utban van Genovába felé. Ez a második gőzös, az „Alconda”, június hó közepén érkezik meg Buenos-Ayresből Genova kikötőjébe, ahová 650 ökröt és több ezer birkát hoz. E két hajó rakományát részben a mészárosok szövetsége vásárolta meg, másik része pedig a genovai községi vásáron kerül eladásra. Az állatok a hosszú tengeri utat nagyon jól állották ki és az „Uganda” szállítmányából mindössze csak hat darab pusztult el. A hajókat apró rekeszekre osztották, ahol az állatok kényelmes elhelyezést nyerve, pompásan kibírták az ut fáradalmait. Gondozásukra mindegyik gőzösn három ember volt. Az argentinai élőállat-behozatalra az első próbaszállítmány után szeptembertől kezdve júniusig, a forró nyári időszakon kívül, több éven át rendszeresíteni fogják az argentinai élőállatok bevitelét Olaszországba.

Távirat ◀▶ Telefon.

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, június 9. A képviselőház holnap tartja ünnep után első ülését, amelyen tárgyalják a beruházási törvényjavaslatot s már holnapután megkezdik az ingyenes népoktatásról szóló törvényjavaslat tárgyalását. Beavatott politikai körökben tudni vélik, hogy Apponyi miniszter hajlandó olyan módosításokat tenni, amelyek a románok és szászok aggodalmait eloszlatnák.

A paksi mandátum.

PAKS, jun. 9. Az itteni kerületben a választók tegnap értekeztet tartottak és egyhangulag Mádi Kovács István jelölték a mandátumra. A keresztény szocialisták elhatározták, hogy nem állítanak jelöltet, hanem Kovács Istvánt fogják támogatni szavazatukkal.

Lánczy és az önálló bank.

BUDAPEST, jun. 9. Pénzügyi körökben nagy érdeklődéssel várják Lánczy Leo. pénteken teendő nyilatkozatát a bankkérdésben. Lánczy egy hírlapíró előtt kijelentette, hogy ő az önálló bank mellett fog felszólalni, mert Magyarországnak érdeke, hogy idegen pénz álljon rendelkezésére.

A parasztpárt kongresszusa.

BÉKÉSCSABA, jun. 9. A parasztpárt tegnapi kongresszusán elhatározták, hogy az általános választói jog érdekében nagy küldöttséget menesztnek Bécsbe a királyhoz.

Véres szerelmi dráma.

BUDAPEST, jun. 9. Ma délelőtt véres szerelmi dráma folyt le a fővárosban. *Herzka* Péter drogeria segéd, aki hosszabb ideig együtt élt *Kiss* Istvánnal, megleste az utcán az asszonyt s felszólította, hogy térjen vissza hozzá. Az asszony vonakodott, mire *Herzka* előrántotta a revolverét és hatszor rálőtt. Az asszony holtan rogyott össze az utca kövezetén. *Herzka* letartóztatták.

szonyt s felszólította, hogy térjen vissza hozzá. Az asszony vonakodott, mire *Herzka* előrántotta a revolverét és hatszor rálőtt. Az asszony holtan rogyott össze az utca kövezetén. *Herzka* letartóztatták.

Vihar Abaujszántón.

ABAUJSZÁNTÓ, jun. 9. Tegnap óta óriási szél dühöng, amely óriási kárt tesz fákban és növényekben. Több ház tetőjét beszakgatta s több ember megsebesült.

Óriási vasuti szerencsétlenség.

RÓMA, jun. 9. Novara közelében óriási vasuti szerencsétlenség történt. Eddig tizenkét holttestet és 65 sebesültet huztak ki a romok alól.

Telefon-számok :

Szerkesztőség	954
Kiadóhivatal	229
Nyomda	920

2577 sz. 1908

Hirdetmény.

Mindazok, kik a legközelebbi 1908. 09. 01. i. iskolaévre a fiumei magy. kir. tengerészeti akadémiába való felvételre akarnak pályázni, felhívtnak ezennel, hogy kellően felszerelt kérvényeiket az intézet igazgatóságánál legkésőbb f. é. június 15-éig nyújtsák be.

Az említett határidőnél később beérkező ajárlatok nem vehetők figyelembe.

Tudakozódásokra bővebb felvilágosítással szolgál az intézet igazgatósága.

Fiume, 1908 május 15-én.

M. Kir. Tengerészeti Hatóság.

Uj fogműterem.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy a De la Ville szálló II. emeletén a mai kornak teljesen megfelelő

fogműtermet nyitottam.

Műtermemben csakis elsőrangú munkát végzek. Készítek kaucsuk- és aranyhidakat a legerősebb kivitelben és a legújabb módszer szerint.

Mérsékelt árak!

A n. é. közönség b. pártfogását kéri

PALMAI ISTVAN fogtechnikus.

Marse L. Fiume

Via Governo (Corso).

Ujjonnan érkezett szalma- és nemezkalapok a legelső bel- és külföldi gyárakból. Gyermek-különlegességek. Panama-kalapok.

14-18 éves magyar fiu,

kik legalább 3-4 középiskolai osztályt végzett kezdő fizetéssel felvétetik gyakornoknak. Cim a kiadóhivatalban

CIGALE

tengeri fürdő

Lussinpiccolo mellett 200 kabin

2 szép nagy szoba

balkonnal s tengeri kilátással, butorral vagy a nélkül azonnal kiadó. Cim a kiadóban.

Első fiumei magyar uri és női fodrász terem az Adria Palotában.

Külön női teremben hajmosás, fésülés, és mindennemű modern hajmunkák végeztetnek.

Az uri teremben pontos és jó kiszolgálás.

VELENCE

HOTEL MODERNE MANIN

A Märcsküster közvetlen közelében minden kényelemmel berendezett 120 szobával, lifttel, villanyvilágítással és fürdővel mérsékelt áron.

Gambrinus-étterem polgári árakkal

A Kőbányai Polgári Serfözde kiváló minőségű sörök kimerése.

A Velencét látogató magyar közönség kedvenc találkozó helye.

GRADO TENGERI FÜRDŐ

Goldberger szálló és étterem

a fürdővel szemben tengeri kilátással. Villanyvilágítás.

Kitünő bécsi és magyar konyha. Goldberger vendéglője - Trieszt. TRIEST, Piazza della Borsa 7 1.

Halál a poloskákra!!!

DESODEROL

az egyetlen radikális szer poloskák és más férgek ellen. Ragados betegségek ellen tertőtlenít. Elarusito

Graf A. Fiume Riva Canale Telef. 622.

Literje K 1.50 házhoz szállítva.

Lakasok fertőtlenítése elvállaltatik.

Értesítés

Tisztelettel értesitem a n. érd. közönséget, hogy Junius elsejétől kezdve új étkezési bérletet Abonement kezdek, első, második és harmadik minőségben 20—26 és 30 forintért. Elismert kitünő eredeti magyar ételeken kívül garantált minőségű magyar, dalmát és istriai borokat ajánlok.

Borpataki „SZAMÁRLÉ” savanyuvíz hazánk legjobb borvizének egyedüli főraktára.

1 nagy üveg 16 kr. — 1 kis üveg 8 kr.

5 üveget házhoz is küldve.

1896. évi fehér bor Bakator 80 kr.

1904. „ „ „ asztali 60 „

Számos látogatást kér tisztelettel

HORVATH NAGY AM.

A „VIRÁGCSOKOR” vendéglő tulajdonosa Ürményi piac 2.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerzappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépítőszerek stb. stb.

LIDO-VELENCZE

Maison d'Italie ♦ Villa Monplaisir
Villa Thea ♦ Villa Bellevue ♦ Hotel Margherita

Elsőrendű házak modern kényelemmel berendezve.
Legjobb fekvésben a Lidón. Villanyvilágítás mindenütt.
Fürdők és zuhanyok. Telefon. Külön lakrészek családoknak konyhával.

Tulajdonos
PONTELLO R.

Szobák 5 lirától feljebb. Teljes penzió 8 lirától feljebb.

Telefon sz. 19.

Telefon sz. 19.

Wellmann Testvérek

Vas- és fémáru kereskedés

Via del Pozzo 2 — FIUME — Via del Pozzo 2.

Raktárak Via delle Pille 4 és Scoglietto 2. sz.

ajánlják dusan felszerelt raktárakat vas- és fémáruban,
mindenféle szerszámokban és épületvasalásokban.

Feliratok. — Másoló prések. — Sulyzók.

Nagy raktár hidas-, tizedes és konyha-mérlegekben
„KOMET” önműködő ajtózáró készülék.

Forgópisztolyok. — Szobapuskák. — Töltények.

II.

MIRAMARE NAGYSZÁLLÓ

CIRKVENICÁN.

Nyári és téli üdülőhely és tengeri fürdő.

A szálloda közvetlenül a tengerparton,
— a fürdő közelében fekszik. —

Modern berendezés. — Kávéház és étteremmel.
Lift. — Villanyvilágítás. — Olvasó terem.
Hidegvízgyógyintézet. — Meleg házi fürdők.

Figyelmes kiszolgálás

Mérsékelt árak.

Az új bérlő által teljesen ujjaalakított és kiválóan vezetett

THERAPIA PALACE

CIRKVENICÁBAN

kitünő ellátást és kifogástalan kényelmet
nyújt mérsékelt áron.

Villanyvilágítás, házi fürdők, remek fő-
vényü tengeri fürdő, saját tehenészet,
jéggyár stb. Orvos a házban.

Felvilágosításokkal készséggel szolgál

Az Igazgatóság.

Nagy Alkalmi Vétel!!

Partiban vásárolt
nagy mennyiségű uri-
női- gyermek-
divatharisnyákat

hatalatlan olcsó
árban ad el a

NEW-YORK

áruház

FIUME. Via Andrássy I. sz.

Pálma-Hajviz

a jelenkor orvosszakértőinek vizsgálatá
alapján az elismert legjobb hajviz. Növény-
és gyökérkivonatokból természetes uton
előállított higiénikus hatásokban bővelkedő
hajviz.

PÁLMA-HAJVIZ

erősíti a hajszálak gyökereit és ezáltal
megszünteti a haj idő előtti kihullását és
megakadályozza a korpa-kepződést.

PÁLMA-HAJVIZ

a hajnövést jótékonyan előmozdítja és an-
nak meglévő színét épségben tartja.

Kapható CSIZMÁS DEMETER
fiumei első magyar fodrásznál

Via Adamich 2. sz. (az Europa szálló kö-
zelében.)

Ára K 2.50

Viszontelárusítónak engedmény.

idegenek figyelmébe!

A legelső rendű uri és női

divat-különlegességek

Fiumében kizárólag

Alpron Attilio

czégnél a Corsón kaphatók.

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyára
részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 22.
Jéggyár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör.
A sör hetenként 25 majolika palackot tar-
talmazó eredeti ládákban érkezik frissen a
gyárból. — Ezen kitünő sörön kívül állan-
dóan raktáron van kivitelű és márciusi sör,
1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 50 fél literes
palackot tartalmazó eredeti ládákban

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is
kaphatnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fű-
szer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-tér 6.

TIROLESE VENDÉGLŐ

Fiume, Corso az Adamich térrel szemben.

Kitünő ételek és italok a nap minden szakában. Remek halak
Az idegenek találkozó helye.

Prodam és Társa Fiume

◀ Mérnöki iroda és iparvállalatok berendezése ▶

Via Adamich I. sz.

Via Adamich I. sz.

Villanyos világítási, villámhárító, telefon és villanyos-csengő berendezések.
Villanyos motorok és szellőztetők. — Villamos központok berendezése.

Nagy raktár világító testekben és felszerelési anyagokban.

Különlegesség: „Wolfram” villanykörték 70% árammegtakarítással.

SPORT VENDÉGLŐ

Fiume, via Germania 2

a Jellacsics kaszárnya mellett.

Izletes magyar konyha. - Kitünő borok.
Kőbányai Polgári Sör.

WEISZ JENŐ vendéglős.

ADRIA ÉTTEREM

— FIUME, —

Piazza Elisabetta. o-o-o-o Via Adamich.

A város központjában.

Idegenek találkozó helye.

Kitünő konyha.

Minden időben friss halak.